

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 262/2011-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. októbra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti Ing. J. M., K., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. K., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní o námietkach proti exekúcii vedenom pod sp. zn. 1 Er 512/2000 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní o námietkach proti exekúcii vedenom pod sp. zn. 1 Er 512/2000 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 512/2000 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. M. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Kežmarok p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Kežmarok j e p o v i n n ý uhradiť Ing. J. M. trovy konania v sume 311,22 € (slovom tristojedenásť eur a dvadsaťdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. E. K., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 262/2011 zo 14. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. M., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní o námietkach proti exekúcii vedenom pod sp. zn. 1 Er 512/2000.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania na strane povinného, v ktorom boli okresnému súdu doručené jeho námietky 11. januára 2001 odôvodnené tvrdením, že bol podaný návrh na zníženie výšky povolených splátok

dlžného výživného. O týchto námietkach sťažovateľa rozhodol okresný súd právoplatne až uznesením z 13. mája 2011. Teda v čase doručenia sťažnosti (26. apríla 2011) o námietkach sťažovateľa nebolo rozhodnuté. Sťažovateľ postup okresného súdu v označenom konaní hodnotí ako porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd 19. júla 2011 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a zaslanie relevantného súdneho spisu.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 24. augusta 2011. V jeho prílohe predseda okresného súdu predložil súdny spis a podrobnú chronológiu úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti zhodné so zisteniami ústavného súdu:

Dňa 11. januára 2001 boli okresnému súdu doručené námietky sťažovateľa proti exekúcii podľa § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „exekučný poriadok“).

Dňa 22. novembra 2001 bola na okresnom súde spísaná zápisnica s oprávnenou v napadnutom exekučnom konaní, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ začal splácať dlžné výživné a v prípade, ak splatí dlžné výživné v celosti, tak oprávnená zoberie svoj návrh „na výkon rozhodnutia“ v celom rozsahu späť.

Dňa 18. novembra 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie exekútora, ktorý mu oznámil, že oprávnená netrvá na exekúcii, keďže sťažovateľ vyrovnal pohľadávku s príslušenstvom a navrhol exekúciu zastaviť v časti istiny a oprávneného zaviazal na úhradu trov exekúcie tak, ako boli vyčíslené predbežné trovy exekúcie v upovedomení o začatí exekúcie.

Dňa 14. februára 2011 vyššia súdna úradníčka uznesením zamietla námietky sťažovateľa, ako aj podnet exekútora na zastavenie exekúcie.

Dňa 2. marca 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky o zamietnutí námietok sťažovateľa.

Dňa 4. apríla 2011 bol okresným súdom predložený spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 13. mája 2011 bol krajským súdom vrátený súdny spis okresnému súdu ako predčasne predložený s poukazom na postup podľa § 374 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) s tým, aby sudkyňa opätovne rozhodla o odvolaní sťažovateľa. V prevyšujúcej časti krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu.

Uznesením z 13. mája 2011 okresný súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že jeho námietky zamietol. Uvedené uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť podľa vyznačenej doložky na uznesení 26. mája 2011.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k vecnej stránke prijatej sťažnosti na jednej strane s poľutovaním konštatoval zbytočné prietahy, na strane druhej uviedol, že *„... povinný (sťažovateľ, pozn.) po začatí exekúcie dobrovoľne splnil to, čo mu ukladalo titulové súdne rozhodnutie a dobrovoľne dlžné výživné zaplatil. Túto skutočnosť oznámila matka mal. detí súdnemu exekútorovi písomným podaním doručeným exekútorovi dňa 24. 11. 2003. Mám za to, že vychádzajúc z ust. § 46 ods. 3 zákona č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení účinnom ku dňu tohto oznámenia bolo povinnosťou súdneho exekútora po zistení tejto skutočnosti od ďalšieho vykonávania exekúcie upustiť a upustenie od exekúcie oznámiť príslušnej správe katastra za účelom vymazania poznámky o vedení exekúcie predajom nehnuteľnosti povinného. Dávam do pozornosti ust. 50 ods. 1 posledná veta, podľa ktorej ak po podaní námietok exekútor upustil od vymáhania exekúcie /§ 46/, o námietkach netreba rozhodnúť. Z vyššie uvedeného prehľadu procesných úkonov súdu je zrejmé, že súd už v roku 2003 dotazoval súdneho exekútora na stav v konaní. Keďže súdny exekútor neoznámil, že by bol od exekúcie upustil, súd o námietkach následne rozhodoval.*

... je potrebné mať na zreteli predovšetkým v danej veci právne rozhodnú skutočnosť, a to že ak by súdny exekútor bol postupoval v súlade s ust. § 46 ods. 3 Exekučného poriadku a už v roku 2003 od exekúcie upustil a toto upustenie oznámil príslušnej správe katastra, súd by nerozhodoval o námietkach a exekúcia mohla byť už v roku 2003 ukončená.“

Predseda okresného súdu v závere svojho vyjadrenia zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovateľ v podaní doručenom 21. septembra 2011 okrem iného vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 512/2000 z dôvodu, že okresný súd o jeho námietkach nerozhodol „*po dobu viac ako 10 rokov*“.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, respektíve práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že neexistujú dôvody, ktoré by umožňovali hodnotiť namietanú fázu (rozhodovanie o námietkach proti exekúcii) exekučného konania ako právne alebo fakticky zložitú.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní súvisiaceho súdneho spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd už vo svojich viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že požiadavku na rýchly a efektívny postup súdu pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04). K tomu je možné navyše uviesť, že urgentnú povahu konania a rozhodnutia súdu o námietkach v exekučnom konaní potvrdil aj zákonodarca novelou Exekučného poriadku č. 341/2005 Z. z., ktorou ustanovil povinnosť súdu rozhodnúť o námietkach proti exekúcii najneskôr do 60 dní od ich doručenia súdu (§ 50 ods. 2 Exekučného poriadku, pozn.).

V danom prípade ústavný súd zistil, že okresný súd o námietkach sťažovateľa doručených mu 11. januára 2001 rozhodol právoplatne až uznesením z 13. mája 2011,

ktorým tieto námietky sťažovateľa zamietol. Skutočnosť, že okresný súd rozhodol o námietkach sťažovateľa po vyše desiatich rokoch, nie je podľa názoru ústavného súdu ničím ospravedliteľná.

Na tom nič nemení skutočnosť, že po dobrovoľnom splnení toho, čo ukladal exekučný titul, o ktorom sa okresný súd dozvedel z podania oprávnenej (doručeného súdnemu exekútorovi 24. novembra 2003, pozn.) doručeného súdnym exekútorom okresnému súdu 18. novembra 2004, nič nebránilo okresnému súdu, aby ukončil exekučné konanie, keďže nebol dôvod na to, aby sa pokračovalo v exekučnom konaní. Ústavný súd preto konštatuje, že neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu sa napadnuté exekučné konanie zbytočne neúmerne predĺžilo a trvá až doteraz.

Ústavný súd nemohol akceptovať ani špekulatívne koncipovanú obranu spočívajúcu v tvrdení okresného súdu, že ak by súdny exekútor upustil od vykonávania exekúcie, o námietkach by nebolo potrebné rozhodnúť (podľa § 46 ods. 3 Exekučného poriadku) predovšetkým z toho dôvodu, že bolo prvoradou povinnosťou okresného súdu primerane reagovať na vzniknutú situáciu (zanikol dôvod, pre ktorý sa exekúcia viedla), respektíve rozhodnúť o podaných námietkach včas bez ohľadu na aktivitu súdneho exekútora, ktorý mohol upustiť od vykonávanej exekúcie z dôvodu dobrovoľného plnenia.

Vychádzajúc z uvedeného zistenia ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v tomto konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Na základe zistenia ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci sp. zn. 1 Er 512/2000 konal bez zbytočných priet'ahov, keďže okresný súd vo veci do času rozhodnutia ústavného súdu o tejto sťažnosti nerozhodol (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 7 000 €, ktoré odôvodnil dlhodobou právnou neistotou vo vzťahu k prebiehajúcemu exekučnému konaniu a nemožnosťou voľne nakladať so svojím nehnuteľným majetkom.

Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

V tejto súvislosti neušlo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ de facto uznal oprávnenosť exekučného titulu tým, že ho začal dobrovoľne plniť. V nadväznosti na to ústavný súd mal pochybnosť o miere jeho právnej neistoty v súvislosti s rozhodovaním o jeho námietkach proti exekúcii v napadnutom konaní, keďže sťažovateľ dobrovoľne splnil to, čo mu exekučný titul ukladal (pred 24. novembrom 2003), čím vlastne negoval opodstatnenosť svojich námietok. Skutočnosť, že okresný súd o sťažovateľových námietkach proti exekúcii právoplatne rozhodol až 26. mája 2011 (uznesením z 13. mája 2011), síce viedla ústavný súd k záveru o vyslovení porušenia označených článkov ústavy a dohovoru, ale podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ najneskôr od 24. novembra 2003 už nemohol dôvodne pociťovať právnu neistotu

z materiálneho hľadiska v súvislosti s rozhodovaním o jeho námietkach proti exekúcii, keďže sám dobrovoľne splnil to, čo mu exekučný titul ukladal.

Vzhľadom na uvedené a doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho nečinnosť v konaní a rozhodovaní o námietkach proti exekúcii, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil v celkovej sume 311,22 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená náhrada trov konania nepresahuje sumu vypočítanú ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti), teda neodporuje vyhláške, a preto sťažovateľovi priznal požadovanú sumu 311,22 € (bod 4 výroku nálezu).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2011